

Merimasku-Seura ry
20 vuotta
1992-2012

Kotiseututyötä suurella sydämellä	4
Merimasku-Seuraa perustamassa	5
Kotiseututoiminnan historiaa	7
Tästä se alkoi v. 1992	7
Talkoilla hommat hoitui	8
Kollolan torppa kotiseututaloksi	8
Myötätuulta Merimaskussa -lehti	9
Merimaskun kulttuurimaisema ja vanha rakennuskanta	10
Perinteitä kunnioittaen	10
Näyttelytoimintaa Kollolan navetassa	12
Museo- ja perinneviikot	13
Monessa mukana	13
Harrastesunnuntait	13
Itsenäisyyspäivän juhlat	14
Merimaskun myyntitapahtumat	14
Vanhanajan kyläjuhlat, seuran 10-vuotisjuhla Apajalla	14
Viitotettua tietä eteenpäin	16
Näyttelyt	16
Rukiin viljelyä Kollolan pellolla	17
Saaristokulttuuriviikot	17
Kirkonsalmen lossimiljööstä lossiperinnekeskus	17
Merimaskun pitäjänpuku	18
Uusimpia julkaisuja	19
Kotiseuturetket ja opintomatkat	19
Muistamiset ja huomionosoitukset	20
Aloitteet ja lausunnot	20
Vierailijoita Kollolassa	21
Lahjoituksia seuralle	21
Merimaskun kotiseutuyhdistyksen vuosi 2011	22
Seuran toimihenkilöt vuosina 1992-2012	23
Lopuksi	23
Merimasku-Seuran johtokunta 2012	24

Merimasku-Seuran 20-vuotishistoriikki

1992-2012

Historiikin on koennut Terttu Kraemer

Kotiseututyötä suurella sydämellä

Kun minulle joskus vuonna 1994 silloinen sihteeri Ulla Rantala soitti ja pyysi mukaan Merimasku-Seuran toimintaan, en aavistanut, mille pikkusormeni annoin. Olen kouluajoista lähtien ollut kiinnostunut historiasta. En suinkaan siitä kouluopetuksen silloisesta historiasta, mikä painotti enemmänkin muistamaan eri sotien alkamisten ja rauhojen solmimisten vuosilukuja. Niiltä ajoilta yksi ainoa vuosiluku on jäänyt päähäni lähtemättömästi; Pähkinäsaaren rauha 1323. Miksi, sen tietävät vain aivosoluni, jotka sen ovat tallettaneet.

Enemmänkin olin kiinnostunut ihmisten pukeutumisesta, asuinolosuhteista, esineistä, kulloisestakin huonekalutyylisestä, tavoista – eli ihmisten elämästä. Historian opetuksen ohkaisuutta kuvastaakin se, että vasta aikuisempänä itsekseni historiaa lukeneena olen osannut vetää johdopäätöksiä ja hakea yhtäläisyyksiä eri maissa ja mantereilla tapahtuneiden samanaikaisten tapahtumien välillä. Kun siis minulle avautui mahdollisuus osallistua oman asuinkuntani historian tutkimiseen, en muista panneeni kovasti vastaan.

Nämä vuodet eivät ole kuitenkaan olleet pelkkää vanhojen asioiden kaivelua, vaan Merimasku-Seurassa olen saanut osallistua niin monenlaiseen toimintaan, että harvassa yhdistyksessä sellainen on mahdollista. Tämän historiikin sivuilla voi lukija vain kevyesti hipaista, sitä monipuolisen toiminnan määrää, mihin aktiivisilla jäsenillä on mahdollisuus osallistua.

Kuten monet muutkin kotiseutuyhdistykset, on Merimasku-Seurankin toiminta muuttunut ja monipuolistunut entisestään. Etenkin kuntaliitokset ovat saaneet paikallisseurat ja -yhdistykset ottamaan entistä enemmän tehtäväkseen toimia asukkaiden äänenä päättäjiin päin. Elleivät paikallista historiaa tuntevat ihmiset pidä huolta, että alueiden ominaispiirteitä, rakentamistapaa, luonnonarvoja, kulttuuria ja tapoja kunnioitetaan, muuttuvat kaikki kuntamme vähitellen samanlaisiksi.

Mitä enemmän joutuvat kunnat kiristämään budjettiaan, sitä suurempaan arvoon nousevat kolmannen sektorin vapaaehtoisten ihmisten työpanokset. Vähäisimpinä niistä eivät ole suinkaan ne monet kotiseutuyhdistykset, jotka ympäri maata osallistuvat vapaaehtoisina rakentamaan tulevaisuuttamme historiaamme kunnioittaen ja tulevaa suunnitellen. Siihen työhön osallistuu myös Merimasku-Seura – suurella sydämellä.

Maarit Lineri
puheenjohta

Merimasku-Seuraa perustamassa

Aloitin varsinaisen työurani Merimaskun kunnan kulttuurisihteerinä vuosina 1989–1994. Tuota aikaa on mukava muistella. Silloin Merimasku oli vielä jokseenkin yhtenäinen yhteisö. Maataloudella oli keskeinen merkitys sekä työllistäjänä että koko yhteisön rakentumisen kannalta. Ihmiset tunsivat toisensa, kyläiltiin ja harrastettiin yhdessä. Yhdistystoiminta oli aktiivista ja talkoovoimia riitti niin Suvilystien järjestämiseen kuin jorokaväiseen maantienvarsien siivoamiseenkin.

Erityisen haikeasti muistelen Merimaskun Kirkonkylää, jonka eloisaa idylliä rymätyläläisetkin silloin kadehtivat. Eri-ikäiset rakennukset viestivät kylän vaiheista, ja mäellä risteilevät polut johtivat hyvin hoidetuilta pihoilta toisille. Kauempana asuvat saapuivat polkupyörillään tai saarista veneillään asioimaan kahdessa kaupassa ja postissa. Lossi kolahteli säännöllisesti salmen rantaan, ja linja-auto liikennöi useita kertoja päivässä. Kirkko oli keskellä kylää, ja kirkkomaalle kuljettiin vuosisataista hiekkapolkua menneiden sukupolvien jäljissä. Suntio soittaessa kuolinkelloja laskettiin helähdyksien määrää, jotka kertoivat poisnukkuneen seurakuntalaisen iän. Ja nuoriso puolestaan kokoontui kesällä kioskille tai ”levennykselle” entiselle maitolaiturille.

Muutoksen merkkejä oli kuitenkin jo runsaasti huomattavissa: ”Asuntoalueelle” rakennettiin yhä uusia omakotitaloja, koulua laajennettiin – ja pian myös hautausmaa sai lähiöasukkaille sopivan lisäosan. Osa kaupoista lopetti toimintaansa, ja toinen pankeista teki muuttoa Särkäsalmelle. Osuuskaupan laiturin tilalle rakennettiin vierasvenesatamaa, ja poliitikot puuhasivat siltaa Kirkonsalmeen.

Alusta asti näin kunnan kulttuuritoimen ja kotiseututyön tavoitteet yhteneväiseksi: molemmissa oli kysymys paikallisen identiteetin vahvistamisesta. Paikallisidentiteetti rakentui mielestäni toisaalta ihmisten yhteenkuuluvuuden tunteesta ja toisaalta sitä luonnehti se fyysinen ympäristö, jossa nämä ihmiset asuvat ja elävät. Molemmat olivat Merimaskussa uudistusten myötä uhattuina. Kuntaan muutti yhä lisää asukkaita, ja uusien ja ”alkuperäisten” merimaskulaisten elämänpiirit eriytyivät. Suunnittelematon uudisrakentaminen, uudet tiet ja silta sekä piittaamattomuus vanhan rakennuskannan arvoista uhkasivat kulttuurimaisemaa. Myös muutokset elinkeinorakenteessa vaikuttivat sekä yhteisöön että ympäristöön.

Aloittaessani kulttuurisihteerinä olin täynnä intoa ja suunnitelmia merimaskulaisten perinteiden säilyttämiseksi, tulokkaiden juurruttamiseksi uudelle kotiseudulle ja kulttuurimaiseman arvojen puolustamiseksi. Kulttuuritoimen määrärahat olivat kuitenkin mitättömät, ja laman iskettyä 1990-luvun alussa ne pienenivät entisestään. Onneksi tiesin, että innostuneet ihmiset ja hyvät ideat saavat paljon aikaiseksi ilman rahaakin.

Vaikka aktiivisia yhdistyksiä oli useita, kotiseutuyhdistys puuttui ja sellaista mielestäni tarvittiin. Ajatuksenani oli, että tällainen yhdistys voisi kunnan työntekijää tai kulttuurilautakuntaa paremmin koota yhteen kotiseudusta, sen perinteestä ja kulttuuriympäristöstä kiinnostunutta väkeä sekä syntyperäisten merimaskulaisten että niin sanottujen sillan yli tulleiden keskuudesta. Niinpä päätin vuonna 1992 – laman ollessa syvimmillään – kutsua koolle Merimasku-Seuran perustavan kokouksen. Olin toki kokoonkutsujana mukana myös itse perustamistilaisuudessa mutta korkeassa kuumeessa ja kortisonikuurilla. Onneksi tuolloinen esimieheni, kunnanjohtaja Jaakko Olenius ja tämän puoliso Paula Olenius huolehtivat, että yhdistyksen perustamiseen liittyvät muutoseikat tulivat hoidetuksi. Yhteistyö uuden yhdistyksen ja kunnan kulttuuritoimen välillä käynnistyi jouhevasti saman tien.

Vuonna 1995 lopetin työni kunnan palveluksessa ja ryhdyin vetämään erilaisia kulttuuripainotteisia aluekehittämishankkeita. Saaristokulttuuriprojektin tavoitteena oli saaristolaisen kulttuuri-identiteetin vahvistaminen muun muassa Rymättylässä, Merimaskussa, Velkualla ja Kustavissa, Puhti-hankkeessa verkostoititiin saariston museoita ja kotiseutuyhdistyksiä ja Nuotta-hanke kehitti kestävästä kulttuurimatkailua. Myös kaikissa näissä hankkeissa Merimasku-Seura oli mainio yhteistyökumppani – olivathan hankkeiden ja seuran tavoitteet monilta osin yhtenevät.

Jälkeen päin ajateltuna aloite Merimasku-Seuran perustamiseksi oli kauaskantoisin tekoni kulttuurisihteerinä. Seura on pitänyt sitkeästi yllä suurta määrää 1990-luvun alussa kunnan kulttuuritoimen ja myöhempien kehittämishankkeiden käynnistämiä toimintoja. Se on pitänyt hyvää huolta Kollolasta ja järjestää siellä erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä, se julkaisee edelleen Myötätuulta Merimaskussa -lehteä ja järjestää toimintaa saaristokulttuurin viikolla. Se myös toimii aktiivisesti kulttuuriympäristön säilyttämisen puolesta, ja sitä työtä Merimaskussa, varsinkin Kirkonkylässä, kipeästi tarvitaan.

Haluan kiittää Merimasku-Seuraa erinomaisesta työstä kuluneen 20 vuoden aikana ja esittää sille lämpimät onnentoivotukseni merkkivuoden johdosta.

Hanna Nurminen

Kotiseututoiminnan historiaa

Varhaisimman kotiseututyön lähtökohdat on löydettävissä 1600-luvulta, jolloin Ruotsissa vuonna 1666 perustettu Antikviteettikollegio kokosi tietoja myös Suomen muinaismuistoista ja historiallisista kohteista. Myös kirkkolakiin tuli v. 1686 määräys, joka velvoitti papit kirjoittamaan muistiin pitäjässä sattuneita merkittäviä tapahtumia. 1800-luvun alkupuolella Suomen Kirjallisuuden Seura taas kehotti kansalaisia laatimaan kotiseutukuvauksia, joista syntyi sitten pitäjänhistorioita.

Vuosisadan alussa eri puolilla maata oli jo noin 30 kotiseutuyhdistystä, joiden toiminta kuitenkin taantui ensimmäisen maailmansodan johdosta. Taas 1920-luvulla alkoivat osakuntien kotiseuturetket keräyksineen. Silloin syntyivät maakuntaliitot, -arkistot ja -historiat. Vasta sotien jälkeen kotiseututyö muuttui aktiivisemmaksi, syntyi uusia kotiseutuyhdistyksiä, jotka pyrkivät säilyttämään vanhoja rakennuksia ja muita kulttuurimuistoja, luonnonsuojelukohteita sekä vilkastuneen muuttoliikkeen takia vahvistamaan heikentyntä kotiseututuntemusta.

Tästä se alkoi v. 1992

Kulttuurisihteeri Hanna Nurminen lähetti kutsun 15.1.1992 Merimaskun koululla pidettyyn Merimasku-Seuran perustavaan kokoukseen. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin kunnanjohtaja Jaakko Olenius ja sihteeriksi kulttuurisihteeri Hanna Nurminen.

Yleiskeskustelussa kävi ilmi, että kotiseutuyhdistyksen perustaminen oli tarpeellinen. Päätettiin perustaa Merimasku-Seura, hyväksyttiin säännöt ja läsnäolijat allekirjoittivat perustamiskirjan.

"Merimasku-Seuran perustamiskirja"

Me allekirjoittaneet päätämme perustaa Merimaskuun kotiseutu- ja kulttuuriyhdistyksen, jonka nimi on Merimasku-Seura ry. Yhdistyksen perustamiskokouksessa hyväksytyt säännöt ovat tämän perustamiskirjan liitteenä."

Merimaskussa 15.1.1992

Hanna Nurminen, Kristiina Annala, Liisa Kause-Saarela, Ulla Santalahti, Urpo Luotonen, Matti Santalahti, Reino Laine, Silja-Leila Lepistö, Leo H. Kosonen, Ulla Rantala, Jaakko Olenius, Paula Olenius, Ritva-Liisa Korpela.

Perustavassa kokouksessa valittiin seuralle myös johtokunta. Puheenjohtajaksi valittiin Kristiina Annala ja jäseniksi Ulla Santalahti, Antti Ranta, Urpo Luotonen, Liisa Kause-Saarela, Reino Laine ja Matti Santalahti.

Vastavalitun johtokunnan järjestäytymiskokous pidettiin 21.1.92 Kristiina Annalan kotona Tuomonpolku 4:ssä. Kokouksessa valittiin Reino Laine varapuheenjohtajaksi, sihteeriksi kutsuttiin Ulla Rantala ja rahastonhoitajaksi Jyrki Saksa sekä tilintarkastajiksi Paula Olenius ja Greta Kivinen. Jäsenmaksuksi sovittiin 25 mk henkilöjäseneltä ja 100 mk kannatusjäseneltä vuodessa.

Ensimmäisen toimintavuoden lopussa seuralla oli 16 jäsentä. Suomen Kotiseutuliiton jäsen seura on ollut alusta alkaen. Merimasku-Seura oli syntynyt ja toiminta saattoi alkaa.

Talkoilla hommat hoitui

Ensimmäisinä toimintavuosina olivat erilaiset talkootyöt merkittävä toimintamuoto. Vuonna 1993 ensimmäinen urakka oli perinteisen riukuaidan rakentaminen Apajalle, jonne tarvittiin aitaus lampaita varten. Moision ja Kylän tilat tarjoutuivat lahjoittamaan tarvittavan puutavaran metsistään, noin sata runkoa aita-aineksiksi. Metsänhoitaja kävi leimaamassa puut. Talkooporukkaan kuului Matti Santalahden lisäksi Reino Laine, Leo Kosonen ja Vikke Hakala. Mälsälän isäntä Pekka Santalahti ajoi sitten puut Apajalle. Toukokuun puolenvälin jälkeen samat miehet sitten rakensivat noin sata metriä riukuaitaa, loppuaitaus tehtiin normaaliaitana. Juhannukseksi aitaukseen tuli neljä mustaa pussia.

Heinäkuun lopulla seuran edustajat olivat Omakotiyhdistyksen kanssa laatimassa Apajan päärakennuksen korjausarviointia, asiantuntijoina olivat Eija Suna Maakuntamuseosta ja rakennusarkkitehti Teuvo Ranki. Seuraavana vuonna seuran talkooporukka oli mukana laudoittamassa ja maalaamassa Apajan päärakennusta.

Seuran talkooporukka poisti myös paljon puheenaihetta antaneet vanhat kala-altaat Särkän-salmessa.

Kollolan torppa kotiseututaloksi

Kollolan viimeinen asukas oli Anna Tuominen (1897-1987), joka oli myös syntynyt Kollolassa. Perikunta myi Kollolan tilan Merimaskun kunnalle, jolla oli tarkoitus kaavoittaa alue rivitaloille. Onneksi museoviranomaiset ehtivät dokumentoimaan 1800-luvulta peräisin olevan torppamiljöön ja arvioimaan sen kulttuurihistorialliseksi alueeksi. Tällä oli myös vaikutusta siihen, että myöhemmin saatiin alue suojeltua kaavassa.

Vuonna 1994 Merimaskun kunta luovutti tyhjiilleen jääneen Kollolan torpan ulkorakennuksineen Merimasku-Seuran hallintaan Samana syksynä seura antoi kunnalle lausunnon tilan käyttötarkoituksesta ja anoi lupaa kunnostaa navetta pienimuotoiseksi kesänäyttely-tilaksi ja kesäkahvioksi. Lausunnossa myös luvattiin torppa pitää perusnäyttelynä sekä luvattiin luetteloida esineistö Turun Maakuntamuseon ohjauksessa. Selja Lepistö inventoi esineistön 20.5.-19.11.1996. Vuonna 2002 yhdyskuntapalveluaan suorittanut henkilö kuvasi luettoloidut esineet. Näin saatiin dokumentoitua arvokas esineistö.

Navetan kunnostusluvan saatuaan Matti Santalahti ja Vikke Hakala lähtivät innolla kalkitsemaan entisen navetan sisäseiniä ja maalaamaan ikkunapokia punaisiksi. Lahjoituksina saadut pöydät ja tuolit sekä kirjavat räsymatot sopivat hyvin kahvion sisustukseksi. Lisäksi peräseinällä oli mittava kokoelma entisen asukkaan Sakkeus Tuomisen työkaluja. Työkalut siirrettiin myöhemmin viereiseen vajaan, johon oli tarkoitus saada mittava näyttely entisajan työkaluista. Navetan eteinen entisöitiin näyttelytilaksi. Ensimmäinen Kollolan näyttely häärinteestä oli kuitenkin torpan salissa kesällä 1995.

Ennen kuin navettaa oli vielä ehditty entisöidä, 11.12.94 oli ensimmäinen tapahtuma jou-

lukoristellussa navetassa, maksullinen Tanelinpäivä-lounas. Tarjolla oli juhlavaa lohikeittoa Kollolan ”kyrsän” kera, hedelmäsalaattia sekä kahvi ja torttu. Tapahtumasta saatiin paljon kiitosta ja on toivottu, että se vielä palaisi ohjelmistoon. Tarkoituksena oli, että aina Annanpäivän aikoihin järjestettäisiin joitakin tapahtumia Annan muistoksi. Myöhemmin oli ainoastaan muutama lasten joululaulutapahtuma.

Heti seuraavan vuoden alussa helmi-maaliskuussa (1995) Pajupillin päiväkotilapset ohjaajineen kävivät tutustumassa vanhoihin työkaluihin ja mm. siihen, miten ennen vanhaan pyykilaudalla pestiin vaatteita paljussa. Tilaisuudet kuvattiin ja videoitiin.

Merimaskun koulun 2. ja 4. luokkien oppilaat opettajineen järjestivät 1.6.95 taide- ja konserttileirin Kollolan pihassa. Nuorten soittajien konsertti pidettiin navetassa, jossa kuulijoita oli 75 henkilöä. Seurasta oli kutsuttuina Terttu Kraemer ja Vikke Hakala.

Kesällä 1998 talkooporukka entisöi Kollolan saunan katon ja samalla korjattiin päärakennuksen helmalautoja ja perustusta Maakuntamuseon valvonnassa.

29.8.1999 oli vielä näyttävä pihatapahtuma, kun seura järjesti ”Kalevalalaisen performanssin” Kalevalan juhluvuoden kunniaksi. Esityksessä oli mukana iso joukko merimaskulaisia. Esitys oli Maarit Linerin kokoama ja hän myös ohjasi sen. Esiintyjinä olivat: Maarit Lineri (esipuhuja/ohjaaja), Terttu Kraemer (Pohjolan emäntä), Ulla Rantala (Kyllikki), Ilona Huovinen (Aino), Ulla Mannelin (Pohjan tyttö), Reijo Ihalin (Väinämöinen), Sirkka Heikkola (morsiamen opastajanainen) ja Erkka Myllykylä (Ilmarinen). Ennen esityksen alkua kunnanjohtaja Jaakko Olenius nimitti Kollolan torpan Kotiseututaloksi.

Myötätuulta Merimaskussa -lehti

Merimaskun kunnan kulttuurisihteeri Hanna Nurminen aloitti ensimmäisen kotiseutujulkaisun ”Myötätuulta Merimaskussa”-lehden toimittamisen vuonna 1992. Lehti ilmestyi kerran vuodessa vuosina 1992-1994 ja se jaettiin kaikkiin merimaskulaisiin talouksiin.

Yllättäin vuonna 1995 kunta siirsi lehden tekemisen Merimasku-Seuralle. Lehtitoimikuntaan valittiin Matti Santalahti, Kristiina Annala, Maarit Lineri ja Ulla Rantala sekä ulkopuoliseksi lehden taittajaksi Matti Miettinen. Kunnianhimoinen tavoite oli saada kaksi lehteä vuodessa aikaiseksi, tavoite piti alkuvuosina, mutta viimeisinä vuosina on toimitettu vain yksi lehti vuodessa. Tänä vuonna (2012) tulee siis kuluneeksi kaksikymmentä vuotta ensimmäisen kotiseutulehden ilmestymisestä. Resurssipula ja painatuskustannusten nousu ovat vaikuttaneet lehden toimittamiseen. Alkuaan oli tarkoituksena, että mainoskuluilla katetaan lehden painatuskulut. Pienellä paikkakunnalla ei ole kuitenkaan tarpeeksi mainostajia eikä lehden levikkialue ole kovin laaja. Monet vakituiset mainostajat ovat antaneet mainoksen lähinnä kannatuksen vuoksi.

Vuodesta 1998 alkaen lehden päätoimittajana ja taittajana on toiminut Maarit Lineri. Käytännössä Maarit Lineri on hoitanut yksin Myötätuulta-lehden kirjapainokuntoon. Hänen lisäksi lehtitoimikuntaan ovat kuuluneet Terttu Kraemer ja Markku Lehto. Kansikuva oli aluksi mustavalkoinen ja joulunumerosta 2002 alkaen neliväri-painatuksena. Lehden tarkoituksena on ollut saada tallennettua vanhaa ja katoavaa muistitietoa nykyisille ja tuleville merimaskulaisille.

Merimaskun kulttuurimaisema ja vanha rakennuskanta

2.5.1995 joukko Merimaskun kunnan, Turun Maakuntamuseon, Turun Yliopiston, Saaristokulttuuriprojektin, Varsinais-Suomen Liiton ja Merimasku-Seuran (Matti Santalahti) edustajat kokoontuivat Pajupilliin keskustelemaan Merimasku-kirjan kirjoittamisesta. Yleiskeskustelun perusteella läsnäolevat yhteisöt päättivät lähteä toteuttamaan Merimaskun kulttuurimaisemaa ja vanhaa rakennuskantaa käsittelevää kirjaa. Kirjan kirjoittajaksi valittiin FK Sanna Kupila. 20.11.1996 oli kirjan julkistaminen Merimaskun koululla kutsuvieraille. Merimasku seura hoiti kirjan maksupuolen saamallaan avustuksilla ja lahjoituksilla. Seuralle kuului myös kirjan markkinointi ja myynti.

Perinteitä kunnioittaen

Kansallisen kulttuurin juhlavuosi

24.3.1894 maamme ensimmäinen kotiseutuyhdistys sai alkunsa Lohjalla. Aloitteen tekijänä oli filosofian lisenssiaatti, tohtori Robert Boldt. Paikallisen omaleimaisuuden tutkiminen, säilyttäminen ja tunnetuksi tekeminen sekä paikkakunnan kehittäminen on ollut alun alkaen kotiseututyön kantava voima.

Vuonna 1994 vietettiin kansallisen kulttuurin 100-vuotisjuhlavuotta. Osana juhlavuoden ohjelmaa Merimasku-Seura järjesti ”Liikkuminen Merimaskussa”-näyttelyn rantamakasiinin päätyvarastoon. Mittavaa näyttelyä olivat tekemässä Terttu Kraemer, Selja Lepistö, Leo Kosonen, Urpo Luotonen ja Vikke Hakala. Aiheeseen liittyvät vanhat kuvat teetettiin Naantalin Kuvauksessa ja ne tulivat maksamaan 3500mk, joka oli siihen aikaan paljon. Näyttelyn avajaisia vietettiin Suvisoutujen yhteydessä ja se oli avoinna yleisölle koko kesän. Positiivinen palaute näyttelystä yllätti, kävijöitä oli peräti kuutisensataa.

Juhlavuoden kunniaksi Suomen Kotiseutuliitto teetti professori Aimo Tukiaisen suunnitteleman juhlamitalin, joka oli tarkoitettu huomionosoitukseksi ansioituneille kotiseututyön tekijöille ja paikalliskulttuurin ja kansallisen kulttuurin edistäjille. 6.12.1994 Itsenäisyyspäivän juhlassa Merimasku-Seura luovutti juhlavuoden mitalin lehtori fil.maisteri Paula Tammelin-Nurmiselle kiitokseksi siitä arvokkaasta historian tutkimisesta, mitä hän oli tehnyt Merimaskussa.

Karkauspäivän tanssit

24.2.1996 pidettiin Maamiesseurantalolla Karkauspäivän tanssit eli merimaskulaisittain ”flickatten kalaasit”. Musiikista vastasi Merja Luoto ja Jorma niemen orkesteri. Tilaisuudessa oli arpajaiset, buffetti ja erilaisia kilpailuja.

Seura järjesti toiset Karkauspäivän tanssit 26.2.2000 Maamiesseurantalolla. Tanssit toteutettiin 60-luvun hengessä ja tanssijoiden toivottiin pukeutuvan vuosikymmenen asuihin. 60-luku oli myös huomioitu tanssipaikan koristelussa, seinillä oli vanhoja tanssijulisteita, levykansia, lehtien kansia ja muotikuvia ajan hengessä, myös vanhanajan puffetti oli toiminnassa. Yleisömäärä oli vähäinen ja seura jäi tappion puolelle.

Tervahauta

11.7.-10.8.1997 järjestettiin Raision asuntomessut. Saaristolaiskylä valmistui asuntomessujen etäkohteeksi. Merimasku-Seura oli vahvasti mukana messutapahtumassa järjestämällä tervahauta-näytöksen. Heinäkuinen tervahauta oli esitys entisajan elämästä, tekotavaltaan sitä oli kuitenkin nykyaikaistettu. Apajan tervahautaan Matti Santalahti ja Vikke Hakala hakivat Köylijärven ja Tärkkisten metsistä tervaskantoja, jotka sitten pilkottiin koneella säleiksi. Itse 5 metriä leveän haudan Markku Aaltonen teki kaivinkoneella. Kiskolainen Tatu Lahtela latoi hautaan 5 m³ tervaksia, josta saatiin n. 100 litraa tervaa. Kauko Tammelin sytytti tervahaudan juhlallisesti. Iltayöstä valui ensimmäiset kuset ja ennen pitkää valui tervaa tasaiseen tahtiin astioihin. Vartijat seuraavat läpi yön tiukkana tervahautaa, ettei tuli pääse riistäytymään, tietämättä lainkaan, että muutaman sadan metrin päästä Haahdenniementietä pitkin tallusteli city-karhu Merimaskun halki.

Merimaskun koulu 100-vuotta

Vuonna 1868 annettiin asetus, että maalaiskuntiin piti perustaa kansakouluja. Monien kuntakokousten jälkeen ja lahjoitusten turvin Merimaskuun valmistui ensimmäinen koulurakennus Moijoisten tilalle Kaerannan kedolle. Koulu aloitti toimintansa 6.9.1898.

Kollolassa järjestettiin kesällä 1998 koulunäyttely Merimaskun koulun 100-vuotispäivän kunniaksi. Maarit Lineri ja Terttu Kraemer keräsivät vanhaa esineistöä koulun vintiltä, omista sekä tuttavien kätköistä. Erittäin mittava oli vanhojen käsitöiden näyttely. Avajaisissa esiteltiin 50-luvun muotia sekä koulutieto-visailu.

Seura lahjoitti sata vuotta juhlivalle koululle 500 markan stipendin lahjoitettavaksi parhaalle kotiseutuaiheisen aineen kirjoittajalle, itse asiassa raha jaettiin useampaan osaan jaettavaksi useammalle. Maarit Lineri kävi luovuttamassa rahan koululle. Parhaat ja palkitut aineet julkaistiin Myötätuulta-lehdessä.

Kulttuuri-luontopolku Merimaskuun

Vuonna 1998 lähdettiin Airi Laurilan aloitteesta järjestämään kulttuuri-luontopolku-hanketta Merimaskuun. Hanke toteutui 1999 talkootyönä ja rahoitus hoidettiin Leader-rahoituksena. Reitti pystytään ajamaan polkupyörillä, josta voi poiketa kulttuurikohteisiin tai viitoitetuille poluille. Kulttuuri-luontopolku edistää matkailua ja omaa kotiseututuntemusta luonnon ja kulttuurin osalta. Lisäksi se palvelee opetustarkoituksessa. Polusta tehtiin myös esite. Kunta antoi projektiin avustusta 2000 mk ja lisäksi lainaa esitteisiin 1900 mk, EU-rahoitus oli 16.365 mk.

Kräkilän myllyn entisöinti

Merimasku-Seuran merkittävin entisöintikohde on ollut Kräkilän tuulimylly vuosina 1998-1999. Tietojen mukaan mylly olisi rakennettu 1778, mutta entisöinnin yhteydessä ratastosta löytyi vuosiluku 1716. Näin ollen se olisi tällä hetkellä Merimaskun vanhin puurakennus.

Toteuttamisen siemenet kylvettiin jo edesmenneen puheenjohtajan Matti Santalahden aloitteesta. Melkein kaatumaisillaan olevan myllyn entisöiminen lähti sitten liikkeelle, kun joukko ahkeria talkoomiehiä ja naisia ryhtyi tuumasta toimeen ja kahdessa vuodessa mylly valmistui entistä ehommaksi. Talkootyötunteja kertyi monta sataa ja talkootöissä oli kaiken kaikkiaan

16 henkilöä. Mukana olivat ainakin: Raili ja Martti Mäkilä, Erkki Rantala, Heikki Randell, Olli Tikka, Mirja ja Heikki Uusitalo, Väinö Ruotsalainen, Perry Laitinen Ja Kräkilän isäntä Matti Lehtonen, joka myös omisti myllyn. Projektiin saatiin EU-rahaa sekä yksityisiä lahjoituksia, myös Merimaskun kunta avusti 3000 mk:lla. Entisöinti onnistui hyvin, Maakuntamuseolta tuli kiitosta!

Kräkilän myllyn vihkiäisiä vietettiin juhlallisesti 29.8.1999 myllymäellä. Juhlapuhujana oli Sanna Kupila Turun Maakuntamuseosta, "Vanhan myllyn tarinaa" soittivat Saija ja Teija Tähtinen ja Maarit Lineri lausui runon Mylly-Matista. Naapurikunnasta Rymättylästä Kerttu Lähteenmäki oli tullut kiittelemään seuran aikaansaannosta. Tervetulomaljana tarjottiin kuusenkerkkätonicia, joka erikoisuutensa takia ei maistunut kaikille.

Vuosina 2000-2004 myllymäellä kokoonnuttiin "Hämyilta"-tapahtumaan. Ensin syötiin maittavaa uutispuuroa ja illan hämärtyessä laulettiin Leo Salosen johdolla. Uutispuuron keittäjinä olivat eri vuosina Pirkko-Liisa Heinonen ja Anita Sula. Vuonna 2004 uutispuuro keitettiin Kollolan ruispellon rukiista.

Muutama vuosi sitten syysmyrsky repi myllyn siivet pahasti rikki. Merimasku-Seura teki kustannusarvion ja korjausesityksen kunnalle myllyn korjaamiseksi. Kräkilän tila oli tässä vaiheessa vaihtanut omistajaa. Koska mylly on yksityisomistuksessa, ei Merimaskun kunta eikä seura voineet tehdä asialle mitään.

Näyttelytoimintaa Kollolan navetassa

Näyttelytoiminta oli aluksi hyvin vaatimatonta. Näyttelyt luotiin aluksi Kollolan saliin niillä esineillä, mitä Kollolasta löytyi, kuten asumisnäyttely 30-40-luvuilta tai Kollolan elämää näyttely, joka kertoi Annan puutarhanhoidosta ja karjanhoidosta.

Vuonna 2000 oli ensimmäinen varsinainen näyttely navetan eteisessä "Särkängsalmen silta 30-vuotta". Kutsuvieraina olivat Erkki Vainio Merimaskusta ja Leo Mustaranta Rymättylästä. He olivat aikoinaan olleet siltahankkeessa vahvasti mukana. Näyttelyn yhteydessä pyöri video sillan avajaisista. Itseoikeutetusti näyttelyssä oli mukana se tuoli, jossa presidentti Urho Kekkonen oli istunut avajaistilaisuudessa keskellä siltaa.

Toinen mainitsemisen arvoinen näyttely oli "Saunanäyttely" vuonna 2001. Siihen pyrittiin otamaan kaikki merimaskulaiset vielä käytössä olleet savusaunat ja nekin, jotka oli jo poistettu käytöstä. Kuvat saatiin suurimmaksi osaksi Turun Maakuntamuseon arkistosta.

Alkuvuosina kunnan sivistystoimi hoiti Kollolan kesän keskusteluillat ja niissä käsiteltiin mm. luontaistuotteita, puutarhapulmia, kerrottiin vanhoista puutarhoista, kulttuurimaisemasta, nokkosten keruusta ja käsittelystä, ympäristöasioista, varttinällä kehruusta ja monista muista asioista.

Sunnuntaisin tavattiin seuran järjestämissä tilaisuuksissa ja niissä ainakin usein oli yhteislaulua, perinnetietokilpailuja, esiteltiin kuivakukka-asetelmia tai puusepän töitä, vanhanajan pesu- ja silitysnäytöksiä, euro-aikaan siirryttäessä pankinjohtaja kävi kertomassa rahojen historiasta sekä todella paljon muita asioita käsiteltiin.

Alkuvuosien kävijämäärät Kollolassa vaihtelivat 189-280 välillä.

Museo- ja perinneviikot

Koulujen väliset perinnekilpailut

Edellä on lueteltu huomionarvoisia tapahtumia viime vuosien ajalta. Myös elokuun viimeisen viikon tapahtumista on muodostunut perinne, jossa seura on ollut mukana. Aluksi sitä vietettiin museo- ja perinneviikkona ja myöhemmin sitten saaristokulttuuriviikkona, joka siten aina päättyi Muinaistulienyöhön.

Mm. 28.8.-1.9.1995 Askaisten, Velkuan, Merimaskun ja Rymättylän koululaiset osallistuivat koulujen väliseen saaristolaiskisaan Apajalla. Kisaohjelmaan kuului kalastusvälineiden valmistusta (tutkija Jarmo Grönroos TMM), saunan lämmitystä ja vihdan tekoa (Vikke Hakala Merimasku-Seura), verkkojen kokemista (kalastajat Eino Saaresranta ja Eino Liitola) ja kalan käsittelyä (Pirkko-Liisa Heinonen). Vuorovuosina perinneviikkoa toteutettiin eri kuntien alueella ja sen tarkoituksena oli opastaa koululaisia saaristolaistaitoihin.

Muutamana vuonna järjestettiin elokuun lopulla kestävän kehityksen viestisoutuja eri kuntien välillä. Askaisten tai Velkuan soutajat toivat viestin Rantamakasiiniin, josta Merimaskun edustajat soutivat sen Rymättylään. Myös Merimasku-Seuran edustajia oli mukana.

Muinaistulien yö

Perinteiset väylätulot ((pienväylät), kuninkaan merkkitulot ja vartiotulot kaupungeissa ja kylissä muodostivat tuliketjun läpi saariston. Jo 700-luvulla egyptiläinen seikkailija antoi reitille nimen "Tulirannikko". Vuosittain toistuva saaristolaistapahtuma, Muinaistulien yö on yhteenkuuluvuuden tunnetta luova tapahtuma paikalliselle väestölle, kesävieraille sekä venekansalle.

Vanha perinne, vartiotulien tai väylätulien avulla viestittäminen herätettiin uudelleen henkiin Suomen 75 juhluvuonna (1992), Muinaistulien yötä vietettiin elokuun viimeisenä lauantaina myös Apajalla. Merimasku-Seura oli vuosina 1992-1998 mukana yhdessä kunnan sivistystoimen sekä Omakotiyhdistyksen kanssa järjestämässä Muinaistulien yötä. Seura toi tilaisuuteen leikkimielisiä kilpailuja sekä hoiti puutarhan tuikkulyhdyt. Mukana olivat mm. Onnenpyörä palkintoineen, hula-hulavanteen pyöritystä, köydenvetoa tai ämmänlängillä veden kantoa merestä saaveihin. Ilta päättyi suulitansseihin.

Moneissa mukana

Harrastesunnuntait

Kunta järjesti vuosittain maaliskuuhuhtikuussa koululla harrastesunnuntain, johon yhdistykset ja yksityiset henkilöt voivat osallistua.

Seura oli mukana vuosina 1992-2002. Tänä aikana tapahtumissa kerrottiin sanoin ja kuvin seuran toiminnasta, esitettiin video riukuaidan teosta, arvuutettiin vanhoja esineitä, pidettiin linnunlaulun tunnistamiskilpailu, esiteltiin pääsiäisen perinteitä sekä esiteltiin vanhanajan nukkeja, luettiin vanhoja loruja ja ulkona leikitettiin perinneleikkejä.

Itsenäisyyspäivän juhlat

Kunnan järjestämissä itsenäisyyspäivän juhlissa seura on ollut vain satunnaisesti mukana. Vuonna 1992 Ulla Rantala on esiintynyt Amerikan piikana ja lukenut 30-luvun kirjeitä Amerikasta.

Vuosi 1997 oli Suomen 80. juhlavuosi. Juhlan kunniaksi seura järjesti yhdessä LC Rymättylä-Merimaskun kanssa Suomen itsenäisyyteen liittyvän näyttelyn. Siinä esiteltiin kuvanveistäjä Aarre Aaltosen pronssi- ja kipsitöitä. Mirja ja Heikki Uusitalo mahdollistivat näyttelyesineiden saamisen Pöytyältä. Näyttelytilan sivuhuoneessa oli esillä merimaskulaisten rintamaveteraanien puhdetöitä ja valokuvia.

Seuraavana vuonna itsenäisyyspäivän juhlassa seuran johtokunnan jäsenet esittelivät Maa-miesseurantalolla 50-luvun juhlaaatteita.

Itsenäisyyspäivänä 2004 seura oli itse juhlavieraana, nimittäin LC Rymättylä-Merimasku palkitsi Merimasku-Seuran Renny Terän tekemällä Meri-palkinnolla kiitokseksi saaristokulttuurin hyväksi tehdystä työstä. Pj. Maarit Lineri ja siht. Terttu Kraemer vastaanottivat palkinnon sekä kunniakirjan. Tilaisuudessa Raino Puottula piti seuraa ylistävän juhlapuheen.

Merimaskun myyntitapahtumat

Jo lähes kolmenkymmenen vuoden ajan Merimaskun kirkonkylässä on järjestetty kesäkuussa Suvisoutu-tapahtuma ja samalla on vietetty ohjelmallisia Suvilystejä. Lisäksi yritettiin järjestää syksyisin syyslystejä, mutta ne eivät oikein menestyneet. Sen sijaan marraskuun viimeisenä viikonloppuna vietettävä Joulusaapuu Merimaskuun-tapahtuma on saanut suuren suosion jopa Merimaskun ulkopuolella. Em. tapahtumissa yhdistykset sekä yksittäiset henkilöt ovat voineet myydä tuotteitaan.

Seura on alusta alkaen ollut mukana myyntipöydällään kaikissa tapahtumissa. Alkuaikojen myyntiartikkelit olivat hyvin vaatimattomia; kesäisin vihtoja ja joulumyyjäisissä itsepussitetuja jauhoja. Vuosi vuodelta myyntiartikkelien määrät ovat kasvaneet ja ovat muuttuneet jopa mielenkiintoisemmiksi. On ollut lossikapulan pienoismalleja, Kräkilän myllyn pienoismalleja, risuaitoja, itsetehtyjä sekä painettuja kortteja, T-paitoja, vihtoja ja juuriluutia, Myötätuulta-lehtiä sekä kansioita, seuran omia postimerkkejä sekä joulumyyjäisissä tonttujen, ovikransseja, maalattuja kynttilöitä ja vaikka mitä.

Seura oli myös mukana Hanna Nurmisen vetämässä Nuotta-hankkeessa, jonka tarkoituksena oli parantaa Joulusaapuu-ilmettä. Sillä saatiinkin aikaiseksi yhtenäiset asut myyjille, samanlaiset pöydät ja pöytäliinat ja tuotevalikoimaakin pyrittiin parantamaan. Myös markkinoinnissa oli uusi ilme.

Vanhanajan kyläjuhlat, seuran 10-vuotisjuhla Apajalla

Elokuun 24. päivä 2002 Merimasku-Seura kutsuvieraineen kokoontui juhlimaan kymmenvuotistaivaltaan Apajalle, entiselle kalastustilalle, nykyiselle virkistysalueelle. Elokuisen lauantai-illan aurinko hymyili lämpimästi, niin teki satapäinen vierasjoukkokin.

Puheenjohtaja Martti Mäkilä ja sihteeri Terttu Kraemer ottivat vastaan tervehdykset, jonka jälkeen skoolattiin Katriina Hongan tekemällä kotiviinillä, ”seuran kotiviinillä”. Juhlayleisöä oli viihdyttämässä Rymättylän Hanuri-Pelimannit, jotka soittivat saaristolaismusiikkia sekä esittivät serenaadin puheenjohtajalle ja sihteerille.

Varsinaisen juhlan Apajan suulissa aloitti Martti Mäkilä toivottamalla juhlayleisön tervetulleeksi. Ansiokasta kotiseututyötä tehneitä muistettiin Maarit Linerin suunnittelemalla standardilla. Juhlaviirin saivat: Kauko Tammelin, Erkki Vainio, Hanna Nurminen, Markku Leh-to, Heikki Randell ja Terttu Kraemer. Lisäksi Kauko Tammelinille luovutettiin ensimmäinen ”lossivahti-kapula”, joka on erityishuomiointi kotiseututyön tukemisesta. Kapulaa tullaan jakamaan vuosittain.

Otteita Olli Tikan pitämästä juhlapuheesta, jossa hän siteerasi J.H. Erkon kirjoittamaa Maamme-laulua.

”Mm. kohdassa Kodin ympäri viljavat vainiot kalarantoja kaunistais, nyt voitaisiin olla vaikka Merimaskussa, jonka maisemat, historia, hallinto jne. antavat raamit sen asukkaille. Miten siellä viihdytään, miten tullaan toimeen. Mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Näistä kaikista muodostuu vähitellen ns. kotiseutuhenki. Meiltä kysytään usein, missä asut, mistä olet kotoisin. Meillä jokaisella on omat historiamme ja jokainen meistä liittyy ympäristömme historiaan.”

”Monet ovat joutuneet eri syistä usein vaihtamaan asuinpaikkaansa elämänsä aikana. Näin ihmiset joutuvat luomaan oman kotiseutuidentiteettinsä useampaankin kertaan. Tästäkin syystä on tärkeätä, että vapaaehtoiset järjestöt ja yksityiset henkilöt vaalivat kotikuntansa arvokkaita perinteitä historian tutkimisella, entisöimistöillä, kotimuseoilla, vanhojen työtapojen vaalimisella ja monella muulla koti-seutuun liittyvällä tavalla.”

”Käykää hyvät ihmiset Kollolan tapahtumissa, siellä teitä odottaa historia joka nurkassa ja siellä vanhat taitajat kertovat teille menneen ajan tekemisistä. Käykää myös muiden yhdistysten tilaisuuksissa. Kaikki on katettu teitä varten hyvät merimaskulaiset.”

”Mutta nyt kiitämme 10-vuotiasta Merimasku-Seuraa sen suuresta työstä perinteiden vaalijana ja uskon luojana vapaaehtoisen kansalaistoiminnan voimaan. Näin sen sanoi runoilija: Hetken työ tuhatvuosiin vaikuttaa, isänmaahan ja maailmaan.”

Maarit Lineri luki vielä katkelmia Anni Bloqvistin teoksesta ”Myrskyluodon Maija”. Loppu-iltalta menikin sitten jalalla koreasti Aulis Kotaviidan orkesterin tahdissa.

Myös edesmenneitä johtokunan jäseniä muistettiin viemällä ruusukimput heidän haudoilleen: Matti Santalahti, Selja Kosonen (ent. Lepistö), Urpo Luotonen, Heikki Uusitalo ja Antti Ranta.

Viitoitettua tietä eteenpäin

Uudelle kymmenvuotiskaudelle siirryttäessä seuran toiminta jatkui entiseen malliin. 10-vuotisjuhluvuoden jälkeisten tapahtumien listaan voidaan poimia mm. seuraavaa:

Näyttelyt

Alusta alkaen Merimasku-Seura on pyrkinyt ottamaan näyttelyissään ja lehtikirjoituksissaan sekä muussakin toiminnassaan huomioon perinteen ja perinnekasvatuksen, jotta koulukin voisi kotiseutukasvatuksessaan hyödyntää niitä.

Vuodesta 2002 alkaen näyttelyt olivat jo hyvinkin tasokkaita ja niissä käsiteltiin Merimaskuun liittyvää historiaa entistä tarkemmin, kuten

”Ota kapula käteen ja ala vetää” kertoi samana vuonna päättyneen lossitoiminnan historiasta

”Samban sykkeesä”, seitsemän vuotta 1992-1997 lähes kaikki merimaskulaiset olivat sekaisin sambasta

”Mitä silloin syötiin, kun kaappi oli tyhjä” kertoi pula ajasta ja siitä, miten neuvokkaiksi ihmiset oppivat

”Vedä verkaa, kudo sarkaa” toi esille sen, miten entisaikaan lähes kaikki tekstiilit tehtiin kotona ja oltiin omavaraisia

”Esiliinasta emäntä tunnetaan” esiliinan historia kertoi, miten tärkeä esiliina on ollut lapsille, koululaisille, kotiäideille jopa naimattomille naisille

”Naulasta nelikkoon, tiimasta tynnyriin” esitteli entisajan mittoja ja painoja.

”Suutari, räätäli, pikipöksy Pietari, kengän koputtaja, naskalin naputtaja...” vanhat ammatit tuotiin esille

”Muistojen 50-luku” kertoi mm. merimaskulaisten tanssipaikoista, myymäläautoista ja ke-säasukkaista

”Jos ei sauna, viina ja terva ...” monipuolisesti esiteltiin entisajan parannuskeinoja ja lääkityksiä.

Näyttelyiden lisäksi heinäkuun keskiviikkoiltojen alustuksissa käsiteltiin teemoja, jotka sivusivat kyseisen kesän näyttelyä. Poikkeuksiakin oli mm. vuonna 2007, kun muistettiin 90 vuotiasta Suomea perinnetietokilpailulla ja 100-vuotiasta Suomen hevosta. Joitakin asioita on esitetty pienoisnäyttelyillä, kuten esimerkiksi Pottu-näyttely ja samalla kerrottu varhaisperunan viljelystä Merimaskussa tai espoolainen kouluille suunnattu jätteiden lajittelu-näyttely.

Vuosi 2007 oli myös seuran 15. toimintavuosi, jota vietettiin vaatimattomasti työn merkeissä ja kahvitilaisuudella. Merimaskun koulu lahjoitti tammen taimen, joka istutettiin Kollolan puutarhaan.

Kollolan vieraskirjan mukaan näyttelyissä kävijöitä oli alimmillaan 150 ja vuonna 2010 peräti 476.

Rukiin viljelyä Kollolan pellolla

Keväällä 2003 kylvettiin ruista Kollolan pellolle. Saaristokulttuuri-viikon alkajaisiksi järjestettiin elonkorjuu-talkoot, johon osallistui kiitettävästi talkooväkeä sateisesta ilmasta huolimatta. Opastajana ja neuvojana toimi Kauko Tammelin ja niin Kollolan ruispelto täyttyi nopeasti vanhanajan kuhilaista. Lopuksi juotiin maittavat kahvit pellon laidalla.

Kaksi viikkoa myöhemmin rukiit puitiin Heikki Randelin tilalla vanhan ajan tyyliin ryskikoneella. Näytöstä oli seuraamassa noin 120 henkilöä. Jyvien jauhamista oli mahdollisuus kokeilla käsimyllynkivillä ja jauhetut jauhot sai sitten mukaansa. Puintitapahtuma videoitiin ja siitä otettiin kopioita myyntiin.

Saaristokulttuuriviikot

”Merimasku tutuksi”-tapahtumat

Kotiseututyön yhtenä päätavoitteena on, että uusi kuntalainen juurtuisi elinympäristöönsä, tuntisi kuuluvansa uuteen kotikuntaansa sekä kokisi tämän elinpiirin myönteisenä arvona.

Vuosina 1997-2000 Merimasku-Seura tarjosi Harrastesunnuntain yhteydessä koululla uusille kuntalaisille munkkikahvit. Samalla he saivat tutustua seuran toimintaan ja kotiinviemiseksi lahjoitettiin linnunpönttö.

Vuodesta 2001 alkaen uusien kuntalaisten kahvittaminen siirtyi Kollolaan. Uudet kuntalaiset kutsuttiin saaristokulttuuriviikon keskiviikkona tapaamaan kunnan päättäjiä sekä saamaan aimo annoksen tietoa asuinpaikkansa historiasta. Mukaan annettiin Myötätuulta Merimaskussa-lehtiä ja lehtikansio.

Vuoden 2009 alussa Merimasku liitettiin Naantaliin ja kahvittelu alkoi hiipua, koska ei ollut mahdollisuus saada enää tietoa uusista merimaskulaisista eikä lehden palstoilla kutsuminen tavoittanut kutsuttavia. Niinpä saaristokulttuuriviikon keskiviikko-illat muutettiin koko perheen tapahtumiksi ja kaikille avoimiksi.

Museopäivä

Saaristokulttuuri-viikon viimeistä sunnuntaita on vietetty perinteisesti alueellisena museopäivänä, jolloin on pyritty tuomaan esille vanhan ajan työtapoja, kuten köyden pleissausta tai verkon paulontaa (Jorma Honka), avaimenperiä eli ”pirunnyrkkejä” narusta sekä vihtojen ja luutien työnäytöksiä. Suositujia ovat olleet vanhojen koululaulujen ja muidenkin laulujen yhteislaulutilaisuudet Leo Salosen johdolla. 15.8.2007 esitettiin Matti Huovinen, Leo Salonen ja Teuvo Ranki vetivät ”Kansanlaulukirkon” Kollolassa. Kesän päätteeksi on jo perinteeksi muodostunut Pandora-kuoron esiintyminen Irma-Sisko Norontauksen johdolla. Esitykset ovat aina myötäelleet Kollolan näyttelyteemoja, jopa vanha ”Merimaskun herrojen laulu” on kuultu Irma-Siskon sovituksena.

Kirkonsalmen lossimiljööstä lossiperinnekeisku

Jo vuosia vireillä ollut siltahanke toteutui, kun Kirkonsalmeen valmistui 2002 syksyllä upea punainen silta. Lossiliikenne loppui samanaikaisesti ja vuonna 1956 valmistunut lossitupakin jäi käyttöä vaille.

Yhden sukupolven aikana ja joskus nopeamminkin häviävät entisten aikakausien perinteet ja elinympäristöt tulevilta sukupolvilta saavuttamattomiin. Siksi perinteen suojelulla ja perinteen huollolla on tärkeä merkitys. Varsinkin kun jo 1790-luvulla Kirkonsalmessa on ollut jonkinlainen lossintapainen eli lossiranta sekä salmen ylityspaikka ovat olleet elintärkeitä kuntalaisille ja varsinkin mantereen puolella asuville.

Siitä johtuen kotiseutuyhdistys teki esityksen museohankkeesta Merimaskun kunnanhallitukselle, joka ei vielä tässä vaiheessa lämmennyt ajatukselle. Samanaikaisesti tehtiin esitys myös Turun Tiehallinnolle Kirkonsalmen lossimiljöön muuttamiseksi Tiehallinnon museo-kohteeksi sillan valmistuttua. Asia ylitti uutiskynnyksen ja seuran edustajia haastateltiin TV1:n aamuteeveessä, TV2:n Lounais-Suomen uutisissa, Radio Suomessa, Turun Sanomissa sekä alueen paikallislehdissä.

Turun tiepiiri perusti asian tiimoilta asiantuntijatyöryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää museohankkeen mahdollisuudet; selvittää lossin historiallinen arvo, mitä säilyttäminen maksaa, mahdolliset rahoituslähteet, alustava päätös lossin kohtalosta sekä kuka vastaa hankkeesta. Työryhmään nimettiin Merimaskun kunnasta Tita Rinnevaara/Paavo Karila/Eija Laurila, Merimasku-Seurasta Maarit Lineri/Martti Mäkilä/Riitta Virtanen, Tielaitoksen lauttavarustamosta Leena Serola, Turun Maakuntamuseosta tutkija Eeva Mikola, Auto- ja tieliikennemuseosta johtaja Kimmo Levä (projektsihtööri) ja Tiehallinnosta Terttu Kraemer (projektin vetäjä).

Työryhmä kokoontui kaikkiaan neljä kertaa ja totesi päätöksessään seuraavaa: 1. Kirkonsalmen lossimiljö on yli 200 vuotta vanha kulttuurihistoriallisesti arvokas alue, joka tulisi säilyttää. 2. Lossimuseohanke ei ole mahdollinen, koska maa-alue ei ole valtion omistuksessa, vaan se on liitännäisaluetta. Lisäksi kunta on kaavoittanut lossitontin liiketontiksi, jolle tulisi venevajoja ja rantaa kiertävä kävelytie. Viimeisin lossi on viety pois, kaiturit poistettu ja rannat kivetty. 3. Kimmo Levän laatimassa talousarviossa perustamiskulut olivat 40.000 € ja vuosittaiset ylläpitokustannukset n. 30.000 €, jotka katettaisiin toimintatuloilla. Mobilia voisi toimia hankkeessa asiantuntijaorganisaationa jopa rahoittajana. 4. Työryhmän päätös oli, että Kirkonsalmen lossimiljöötä ei esitetä Tiehallinnon museo-kohteeksi. Sen sijaan työryhmä esitti, että se muutettaisiin Kirkonsalmen museoperinnekeskukseksi. 5. Toteutuaan hankkeella olisi ollut lossiperinteen tallentajana kauaskantoinen merkitys niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin.

Hanke jäi odottamaan, että kunta saisi tontin sekä lossituvan omistukseensa ja projektia olisi voitu viedä eteenpäin. Merimasku-Seuran sinnikkäästä painostuksesta huolimatta perinnekeskushanke kuivui, koska Merimaskun kunta ei ollut kiinnostunut projektista.

Merimaskun pitäjänpuku

Seura halusi saada merimaskulaisille naisille moniin eri tilaisuuksiin sopivan yhtenäisen asun. Puku ei saanut olla kansallispukumainen, vaan moderni ja omaperäinen pitäjänpuku. Niinpä julistettiin pitäjänpuvun suunnittelukilpailu. Raisiolaisen käsityöopettajan Raija Knuutilan suunnittelema pukumalli voitti ja se julkistettiin Saaristokulttuuriviikolla 2006.

Pukuun kuuluu punainen laskostettu liivihame, valkoinen pusero, sininen kaksinkerroin taitettu esiliina, valkoinen puserokankaasta valmistettu irtotasku ns. "kännykkätasku" rei-

marikirjonnalla, sininen kolmiohuivi sekä punaiset sukat ja mustat kengät. Maarit Lineri on suunnitellut pukuun sopivan pyöreän hopea- tai pronssikorun. Lisäksi pukuun kuuluu puvun kankaasta valmistettu jakku sinisellä vuorilla. Suunnittelijan mukaan punainen väri tuli Merimaskun vaakunassa olevasta punaisesta reimarista, punamullalla maalatusta kirkosta sekä punaisesta sillasta, kun taas essun väri merensinestä. Materiaalikulut tulivat maksaamaan alle 100 €.

Ensimmäisen puvun Raija valmisti seuran sihteerialle Terttu Kraemerille. Puku esiteltiin koululla itsenäisyyspäivän juhlassa merimaskulaisille. Raija Knuutila valmisti myös seuran sihteerille Erkki Rantalalle miesten puvun, johon kuuluu valkoinen pusero, punainen liivi ja tummansiniset housut. Seuraavana vuonna merimaskulaiset pääsivät Naantalın opistossa ja Raija Knuutilan johdolla valmistamaan omat pukunsa. Niitä valmistui kaikkiaan yksitoista pukua.

Uusimpia julkaisuja

Kollolan historiikki

Merimasku-Seura julkaisi kovakantisen nelivärisen ”Järvensuun Kollola – punainen tupa ja perunamaa”-kirjan joulukuussa 2008 koululla. Kirja kertoo kotiseututalo Kollolan historiasta ja siinä kerrotaan myös alueen historiasta, vanhoista asukkaista sekä taloon liittyviä tarinoita. Kirjan aikaansaivat Maarit Lineri, Terttu Kraemer ja Markku Lehto sekä mukana olivat kirkkoherra Matti Huovisen haastattelut Anna Tuomisesta.

Perinnevihkokset

Lisäksi on teetetty pieniä historiikki-vihkosia myyntiin; ”Ota kapula käteen ja ala vetää” kertoo lossiajan historiasta, ”Joulun ajan leivontaa” ja ”Wanhan ajan joulu” -vihkosiin on kerätty Anna Tuomisen reseptejä ja ohjeita.

Kotiseuturetket ja opintomatkat

Kotiseuturetkiä on järjestetty vuodesta 1992 alkaen ja niissä on tutustuttu Villivuoreen, Kaasavuoreen, Ritonpään vesimeloniviljelmiin, tuulimyllyihin, Heikki Randelin kotiseutumuseoon, Särkäsalmen vanhaan lossirantaan, kirkonkylään opastuskierroksilla, myös uusille oppaille sekä Naantalın oppaille on järjestetty opastettu kiertoajelu Merimaskussa.

Opintomatoilla seuran johtokunta on vierailut muissa kotiseutuyhdistyksissä ja museoissa tutustumassa ja samalla hakemassa vinkkejä omaan toimintaansa. Kotiseutuyhdistyksistä on tutustuttu Taivassalo-Seuran Wiaisten kartanomuseoon, Raisio-Seuran Krookilaan ja käyty vierailulla Rymättylä-Seurassa. Vuonna 2001 seura teki retken Pöytyän Kotiseutumuseoon. Matkan järjestivät Mirja ja Heikki Uusitalo. Seuraavina vuosina käytiin Nautelankosken museossa Liedossa, Auto- ja tieliikennemuseo Mobiliassa Kangasalla, Eurajoella vierailtiin 3.6.2009 historiallisessa Vuojoen Kartanossa, Välimaan torpassa sekä kotimatalla poikettiin Irjanteen kirkossa, joka muistutti Merimaskun kirkkoa, vuonna 2010 käytiin Sarkamuseossa ja Kotiseutumuseossa Loimaalla.

Muistamiset ja huomionosoitukset

Merimasku-Seuran hallitus on päättänyt: ”Henkilö, joka arvostaa kotiseututyötä, on aidosti kiinnostunut kotiseutumme menneisyydestä sekä sen tulevaisuudesta, ja joka on omalla toiminnallaan valmis auttamaan Merimasku-Seuraa tallentamaan kotiseutumme tapoja, tapahtumia ja historiaa, on oikeutettu saamaan kunnianimityksen Merimaskun Lossivahti.” Seuran hallitus nimeää vuosittain henkilön, kenelle Lossikapula luovutetaan. Nimitetty saa kiertopalkintona jaettavan lossikapulan vuodeksi haltuunsa, jossa on kunkin valitun nimilaatta vuosilukuineen, lisäksi annetaan kunniakirja. Seuraavana vuonna ao:lle luovutetaan muistoksi nimilaatalla varustte lossikapulan pienoismalli.

Ensimmäisen nimityksen ”Merimaskun Lossivahdiksi” sai Kauko Tammelin, jolle luovutettiin Lossikapula sekä kunniakirja seuran 10-vuotisjuhlassa vuonna 2002 Apajalla. Seuraavina vuosina 2003-2011 nimityksen ovat saaneet Erkki Vainio, Terttu Kraemer, Anita Sula, Heikki Randel, Anneli Laaksonen, Risto Hiltunen, Hanna Nurminen, Martti Mäkilä ja Pirkko-Liisa Heinonen.

Suomen Kotiseutuliiton ansiomerkki on luovutettu pitäjänneuvos Risto Hiltuselle. Kotiseutuliiton harrastusmerkki luovutettiin entiselle puheenjohtajalle Martti Mäkilälle sekä Kauko Tammelinille.

Maa- ja kotitalousnaisten täyttäessä 70 vuotta 2004 ja urheiluseura Ahdon täyttäessä 50 vuotta 2005, heille luovutettiin Merimasku-Seuran standaarit. Merimaskun Maamiesseuran täyttäessä 75 vuotta 2006, luovutettiin vanha venäläinen sotilaskartta Merimaskusta.

Merkipäiviään viettäneitä merimaskulaisia on muistettu ”reimarilla” tai vanhalla Merimaskun kartta-tylulla.

Vuonna 2004 itsenäisyyspäivänä Merimasku-Seura vastaanotti arvokkaan Meri-palkinnon Naantalin-Rymättylän Lionseilta.

Koulun aulaan on kiinnitetty muistolaatta talonpoikaisjohtaja Henrik Mojolinille. Hän toimi kaksilla valtiopäivillä vv. 1760-1762 ja vv.1765-1766 Tukholmassa. Merimasku-Seura toimitti muistolaatan Markku Lehdon aloitteesta.

Aloitteet ja lausunnot

Kaksituhattaluvun alussa maankäyttö- ja rakennuslaki muuttui ja siinä asetettiin uusia vaatimuksia paikallisen ja kansallisen kulttuuriperinnön tuntemiselle sekä huomioonottamiselle kaavoituksessa.

Myös Kotiseutuliitto näki tärkeäksi tukea jäsenyhdistystensä tietopohjaa rakennusperinnön säilyttämisessä ja hoidossa. Varsinkin, kun käytännöllisiä kokemuksia oli jo saattu vuorovaiikutuksesta kunnan ja kotiseutuyhdistyksen kesken kulttuuriympäristökysymyksissä. Vuonna 2002 Kotiseutuliitto järjesti toimintavalmiuden parantamiseksi eri puolilla maata kursseja. Seuran puheenjohtaja ja sihteeri osallistuivat kurssille ”Kaavoja ilman haavoja”.

Seura on alusta alkaen ottanut kantaa erilaisiin kaavoitushankkeisiin Merimaskun alueella. Vuonna 1993 lähetettiin avoin kirje Naantalin seurakunnalle Hevosluodon kaavoituksesta,

asiaa puitiin jopa lehtien palstoilla. Seuran silloinen pj. Matti Santalahti oli 17.1.1995 mukana Merimaskun yleiskaavakeskustelussa viranomaisten kanssa.

Syksyllä 1994 kunnalle annettiin tarkka lausunto Kollolan tilan tulevasta käytöstä.

Myöhemmin on kunnalle annettu kaavalausuntoja; Järvensuun kaavasta, Mäntylänrinteen kaavasta ja viimeisimmät kaavataistelut on käyty kirkonkylän kaavasta sekä lossiranan kaavasta.

Aloitteita on tehty lossimuseon perustamisesta, kirkonkylän ilmeen siistimisestä, Kollolan kiinteistön saneerauksista sekä teiden nimimuutoksista, viimeksi koulun takana olevan tien muuttamiseksi "Wideroosin" tieksi.

Merimaskulle haettiin esityksiä kunnan nimikkokasviksi ja vastaavasti nimikkoeläimeksi. Maarit Linerin esittämästä järviruo'osta tuli kuntakasvi ja Airi ja Mikko Laurilan esittämästä kalatierasta tuli kunnan nimikkoeläin.

Vierailijoita Kollolassa

Vuosien varrella erilaiset ryhmät ovat vierailleet Kollolassa, kuten Naantalin museoväki, Alastaron Maatalousnaiset, Naantalin Seudun Oppaat, Wanha-Vinkkilän Kyläseura Vehmaalta sekä naapurikuntien kotiseutuyhdistykset Naantalin Lionsien kulttuuripyöräilijät.

Pyhän Jaakobin vaeltajat Turusta Rymättylään ovat parikin kertaa poikenneet lepäämään Kollolaan. Ensimmäisellä kerralla heinäkuussa 2004 TV:kin oli paikalla. Myös arkkipiispa John Vikström on piipahtanut ollessaan piispantarkastuksella Merimaskussa.

Kesällä 2006 Merimaskun Ystävyyskunnasta Ruotsista kävi 25 vierailijaa. Stig Hinnerichsen oli kertomassa Kollolan historiasta ja samalla annettiin vihdantekonäytös.

Lahjoituksia seuralle

Kahdenkymmenen vuoden aikana seura on saanut yksittäisiltä henkilöiltä merkittäviä lahjoituksia, joita voidaan hyödyntää erilaisissa näyttelyissä ja perinnetapahtumissa. Varsinaisia museoesineitä, varsinkaan isoja, seura ei voi ottaa vastaan, koska niille ei ole sopivia säilytystiloja.

Merimaskun kotiseutuyhdistyksen vuosi 2011

Merimasku-Seuran 19. toimintavuosi oli hyvin työntäyteinen jopa yllätyksellinen. Tapahtui asioita, joihin ei ollut osattu millään tavalla varautua. Kevätkokouksen aikoihin alkoi taistelu Lossituvan käytöstä ja koko lossirannan kaavoituksesta. Puheenjohtaja Maarit Lineri kirjoitti monet lausunnot ja muistutukset asian puolesta merimaskulaisten yhdistysten nimissä. Tästä alkoi todellinen taistelu Lossituvan ja yhdistysten kokoontumispaikan puolesta.

Puheenjohtaja oli aiemmin keväällä ilmoittanut lossituvan yleTV:n Teema-ohjelmaan ”Suojele minua”. Yllätyksenä seuran ehdotus hyväksyttiin kuudensadan hakijan joukosta. Toimitajat tulivat kuvaamaan Lossitupaa ”Suojele minua”-ohjelmaan, jossa olivat haastateltavina entinen lossihoitaja Tuomo Pilkka, Merimasku-Seurasta Maarit Lineri ja Terttu Kraemer. Tukitoiminnan lisäksi adressit kiersivät koko kesän kunnan alueella, saatiin yli 800 nimeä, jotka puolsivat Lossituvan muuttamista kaikkien Kylätaloksi. Taistelu kannatti ainakin siksi, että loppuvuodesta Naantali ilmoitti, että lossitupa on yhdistysten käytössä.

Lossista ja lossituvasta on kirjoitettu pienimuotoinen historia, joka muutettiin vaatimattomaksi näyttelyksi vuonna 2007 lossituvan vinttihuoneeseen. Näyttely oli avoinna vain Suvi-lystien aikana. Näyttely sai niin paljon huomiota, että seura päätti tehdä siitä tasokkaamman version. Maarit Lineri toteutti näyttelyn uudet kuvataulut ja yhdessä Terttu Kraemerin kanssa ne ripustettiin keväällä 2011 Rantamakasiiniin kesän ajaksi. Näyttely sai erittäin paljon hyvää palautetta ja lähes tuhat kävi sen katsomassa.

Kyseininen vuosi oli myös ”Kulttuuripääkaupunki Turku 2011”-vuosi, jolloin ympäri maakuntaa sitä juhlistettiin paikallisilla perinnenäytelmillä. Merimaskussa esitettiin ”Los´seillaan”-näytelmää, jossa oli lukuisa joukko innokkaita merimaskulaisia nuoria. Mukana oli Merimasku-Seurasta Maarit ja Kari Lineri, Terttu Ruuska, Terttu Kraemer ja Vikke Hakala

Varsinais-Suomen Kylätoimintapäivänä 13.8. Merimasku-Seura sai kutsun Perniön Mathildedaliin. Seuran edustajat pj. Maarit Lineri, siht. Erkki Rantala sekä Terttu Kraemer vastaanottivat Kunniakirjan Varsinais-Suomen Kylät ry:ltä. Seura jäi toiseksi kyläkilpailussa.

Kollolan kesää vietettiin nostalgisesti. Iltamista ja tanssiperinteestä kertovan näyttelyn kävi avaamassa Maire Pohjanheimo. Hän oli aikoinaan aloittanut haitaristin uransa Merimaskun Maamiesseurantalolla ja nyt hän päätti sen Merimaskun Kollolassa ikivihreällä sikermällä. Keskiviikkoilloissa oli mm. yhteislaulua Leo Salosen johdolla, kuultiin liköörimestari Jorma Virtasen vinkit kotiviinien valmistuksessa, ”Sinisävel”-haitaristit avasivat saaristokulttuuri- viikon ja laulattivat yleisöä, keskiviikkoiltana vietettiin perheen seikkailu- ja perinneleikki-päivää ja kesä päättyi jälleen Pandora-kuoron ”Illan hämärtyessä”-esitykseen.

Ennätysmäärä henkilöitä oli perinteisissä syystalkoissa, peräti 14 henkilöä. Tällä porukalla saatiin paljon aikaiseksi, jopa saunan entisöinti saatiin hyvään alkuun.

Seuran toimihenkilöt vuosina 1992-2012

Puheenjohtajat

Kristiina Annala	1992
Matti Santalahti	1993–20.7.1997
Martti Mäkilä	1997–2003
Maarit Lineri	2004–

Rahaostonhoitajat

Jyrki Saksa	1992–1993
Terttu Kraemer	1994–2000
Riitta Virtanen	2001–2004
Terttu Kraemer	2005–

Sihteerit

Ulla Rantala	1992–1994
Terttu Kraemer	1995–2005
Erkki Rantala	2006–

Johdokunnassa toimineet:

Juha-Matti Aaltonen (1998-1999), Markku Aaltonen (2011-), Kristiina Annala (1992-1998), Eija Arvonen (2002-2008), Silja Heljander (2012-), Anneli Junninen (2008-), Liisa Kause-Saarela (1992-1993), Terttu Kraemer (1994-), Pertti Kuusela (2003-2010), Anneli Laaksonen (2009-2011), Reino Laine (1992-1994), Juha Lankinen (2010-), Airi Laurila (1999-2000), Markku Lehto (2005-), Antero Lehtonen (2001-2002), Selja Lepistö (1993-1994), Maarit Lineri (1995-), Urpo Luotonen (1992-1998), Martti Mäkilä (1995-2004), Raili Mäkilä (1999-2005), Antti Ranta (1992), Erkki Rantala (2002-), Ulla Rantala (1992-2001), Matti Santalahti (1992-1997), Ulla Santalahti (1992-1997), Katriina Sirko-Honka (1995-), Heikki Uusitalo (1998), Riitta Virtanen (1998-2007), Sirkka-Liisa Vuori (2006-2009)

Tilintarkastajat

Varsinaisina tilintarkastajina toimivat Greta Kivinen (1 v.), Paula Olenius, Tuija Sariola sekä nykyiset Sari Laaksonen ja Outi Fabritius.

Jäsenistö

Vuoden 1992 lopussa oli jäseniä 16. Vuoden 2011 lopussa maksaneita jäseniä oli 132.

Jäsenmaksua perittiin seuran alkuaikoina 25 mk ja korotettiin kerran 30 mk:aan. Kun Suomi siirtyi eurokauteen, jäsenmaksuksi sovittiin 6 €, joka se on edelleen.

Lopuksi

Näin on käyty läpi Merimasku-Seuran tärkeimmät aikaansaannokset kahden vuosikymmenen ajalta. Tänä aikana seuran toiminta on ollut monimuotoista toiminnan aikaa. Kollola on ollut kesäisin seuran työllistävin ja tärkein kohde näyttelyineen ja tapahtumineen. Se on kyllä vaatinut jatkuvaa huolenpitoa, korjauksia, parannuksia ja silloin tällöin myös asiantuntija-apua. Myös Myötätuulta Merimaskussa-lehti on työllistänyt puheenjohtaja Maarit Lineriä sekä lehtitoimikuntaa, puheenjohtaja on toiminut päätoimittajana sekä lehden taittajana. Vaikka resurssit ovat olleet vähäiset, silti on saatu paljon aikaiseksi. Kaiken tämän on mahdollistanut toiminta-avustukset Merimaskun kunnalta ja nyt kuntaliitoksen myötä Naantalina kaupungilta sekä eri sidosryhmiltä. Merimasku-Seuran hallinnoima Kollola on Naantalina Museon alaisuudessa, josta on tehty toimintasopimus seuran kanssa.

Merimasku-Seuran hallitus v. 2012

Kuvassa Merimasku-Seuran hallitus vuonna 2012 Kollolan pihassa.

Edessä vasemmalta: puheenjohtaja Maarit Lineri, rahaston-/arkistonhoitaja Terttu Kraemer, takana sihteeri Erkki Rantala, jäsenet Juha Lankinen, Katriina Sirko-Honka, Silja Heljander ja Anneli Junninen. Kuvasta puuttuvat varapuheenjohtaja Markku Aaltonen ja jäsen Markku Lehto